

Megszűnnek az akadályok.

Félhivatalosan jelentik: A *budapest-balparti, a szegedi, a szombathelyi* üzletvezetőségek a forgalmat egész teljességében felvették. Ezek annyi fűtői szolgálatra beosztott mozdonyvezetővel rendelkeznek, hogy a debreceni fűtőházat is elláthatják. A b.-balparti üzletvezetőség 24 ilyen embert már utnak indított ide. A többi üzletvezetőség is elindítja legközelebb feleslegüket, Mivel pedig Munkács, Csap, Nyiregyháza a mozdonyvezetőket felvette a szolgálatot, ezzel az itteni szükséglet fedezve lesz s a sztrájk eredménye az lesz, hogy Debrecenben az összes mozdonyvezetők kenyér nélkül maradnak.

Vonatok jönnek-mennek.

A tegnapi hirdetett vonatok egytől egyig elindultak, és megérkeztek. De a kihirdetett menetknél jóval több volt. A többi közt megérkezett rendes időben Budapestre a délutáni személyvonat számos utassal, köztük Oláh Károly városi tanácsnokkal, és Nádas József szingazgatóval.

A déli gyorsvoat 86 utassal Sziget felé pontosan elment és Szigetre d. u. fél ötkor pontosan megérkezett. A vonat egyik utasától minden állomásról táviratot is kaptunk.

A délutáni gyorsvonat Budapest felé 4 óra 16 perckor pontosan elindult, Nagyvárad felől csatlakozást kapva bekapcsolódott a menetrendszerű esti gyorsvonathoz.

Ez a vonat innen Debrecenből gyorsarut is szállított Budapestre: három láda tojást.

Ugyancsak beérkezett este 7 óra előtt a budapesti gyorsvonat, mely utasokat és postát hozott.

A közlekedés Budapestre Szolnokon át Ladányig valamivel lassabban ment, de a debreceni vonalon teljesen biztosítva van a rendes üzem.

Miniszteri rendelet.

A honvédelmi miniszternek a hadkiegészítő parancsnokságokhoz 3566. sz. a intézett rendelete értelmében azok az államvasuti alkalmazottak, akik szolgálati esküjüket meg nem szegték, illetve akik újból letették a szolgálati fogadalmat, katonai szolgálatra be nem hívandók.

Az üzletvezetőség az önként jelentkezett vasutasokat, ha az esküt újra letessék, felmentheti a katonai bevonulás alól.

Vörös László a vasutasokhoz.

Vörös László a volt államtitkár — ezt minden vasutas jól tudja — őszinte barátja, őszinte jóakarója a vasutasoknak, akikkel évekig együtt dolgozott.

Vörös László ny. keresk. min. államtitkár hozzá intézett kérdésre a következő tanácsot adja:

Misley mérnök Szénássy ellenőr és Blaskovits fogalmazó uraknak Szegeden. 13-as bizottsággal miniszter, illetve kormány nem tárgyal s nem egyezkedik. A helyzet ismeretéből kifolyólag igaz baráti és atyai tanácsom: álljanak azonnal önként munkába; így még biztosíthatják maguk részére a kormány jóindulatát, a képviselőház és közönség rokonszenvét. Amitők biztatásaira ne hallgassanak. Bizton számíthatok józanságukra és hazafiságukra.

Vörös László.

Rendes postát kaptunk.

Hihetetlen az a vakmerőség mellyel egyes ámitók haszonlesésből hazug lázítással belondították a szerencsétlen félrevezetett vasutasokat.

Még azt is letagadták, amit egész Debrecen látott: hogy a rendes vasuti közlekedés megindult.

A forgalom pedig valósággal oly gyorsan kezd vissza térni a megszokott kerékvágásba, hogy tegnap este a gyorsvonat nemcsak utasokat hozott Budapestre, hanem meghozta fővárosi tudósítónk expressz levelét is, melyet d. u. 2 órakor adott fel a keleti pályaudvaron. Mai lapok, ma feladott budapesti levelező lapok is érkeztek már az esti gyorsvonattal.

A főváros élelmezése.

Ziegler vásárosarnoki igazgató tegnap délben bejelentette a polgármester, hogy a sztrájk kiterése óta az első élelmi szerket szállító vonat ma d. u. fél 1 órakor berobogott a vásárosarnokba megterhelve élelmiszerekkel. Így tehát az aggodalom, hogy a főváros élelmiszer szükségletében hiány állt be, most márteljesen megszűnt.

Esti táviratok.

Érsekujvár, ápr. 25. Az összes vasutasok a mozdonyvezetőkkel egyetemben ma délelőtt megkezdették a munkát. A vonatok minden irányban elindultak és megkezdtek a teherárak felvételét és kiadását.

Temesvár, ápr. 25. A városi közgyűlés ma egyhangulag elhatározta, hogy a miniszterelnököt és a kereskedelmi minisztert távirati felterjesztésben üdvözlő a vasuti forgalom felvétele érdekében való helyes és sikeres eljárásáért, és bizalmat fejez ki a kormánynak azért, hogy az országot nagy veszedelmekkel fenyegető helyzetből szerencsésen kivezette.

Hatvan, ápr. 23. Hatvanban a mai nappal megszűnt a vasutasok sztrájkja. Az alkalmazottak mind jelentkeztek szolgálatra.

Kolozsvár, ápr. 25. Ma délelőtt 9 óra után ideérkezett a budapesti, majd később a tövisi vonat katonai kísérettel. Utasok is érkeztek. A forgalom még a délelőtti folyamán minden irányban megindult.

Pozsony, ápr. 25. A vasuti sztrájkolóknak túlnyomó része ma éjjel és reggel szolgálatra jelentkezett. A személyforgalom az összes vonalakon megindult. A

teherforgalom egyelőre csak a gyorsárakra szorítkozik, de egy-két nap alatt a teherforgalom is rendbe jő.

Hálókocsi közlekedés.

Mint értesülünk, a mai nappal már az Erient-Express-közlekedés is megindult. Ma este a nyugati pályaudvarról Bécsbe és Temesvárra induló vonathoz hálókocsit fognak csatolni, szintugy a délben Bukarestbe induló vonathoz is.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt ma értekezletet tartott. Az értekezlet elhatározta, hogy elítéli és felelősségre vonja a kormányt azon tényéért, mert olyan időben, amikor a parlamenti ellenőrzés a kormány rendkívüli intézkedései folytán megszakítás nélkül szükséges és mert azzal a céllal, hogy magát a Ház bírálata alól egyelőre kivonja, öfelségének az ülészak berekesztését tanácsolta.

Hivatalos jelentések.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága kijelentette, hogy 24 óra múlva nemcsak a rendes személyforgalmat, de a teherátvitelt is lebonyolítják annak rendje és módja szerint.

Hieromnyi ma délután jelentést tett magának a dolgok mostani állapotáról és kijelentette, hogy a vasutasok személyi és pénzügyi dolgaiban csak a rend teljes helyreállítása után történhetik intézkedések.

Beavatott forrás szerint a kormány át fogja tanulmányozni a vasutasok memorandumát és jogos kívánságaiknak a lehetőség szerint eleget tesz.

A vasutasok dolga.

Az eszményeiben csalódott ember fájdalmát meg tudjuk érteni. Jajkiáltását meghallgatjuk és a bizalmas üdött sebet sietünk részvétünk gyógyító szálával beköszölni. A méltatlanul megbántott sziv felé ezer és ezer szem fordul s mikor valaki az eszmék harcában bukik el, épp úgy megérdemli a halotti pompát és a könyveket, mint az, aki a csatamezőn hozza áldozatul életét.

De midőn valaki fejével megy a falnak, midőn legyen bár igaza némi részben, nem számol a viszonyokkal, hanem akaratának érvényesülését milliók erkölcsi és anyagi érdeke fölé helyezi, midőn letér az eszmék diadalát egyedül biztosító egyenes útról, midőn önösségében nem törődik többé semmivel, csak önmagával, midőn ellentállásán egy ország tekintélye gyöngül, midőn a szenvedély nem ismer sem jogot, sem törvényt, sem igazságot, midőn az ellentállás hurja mesterségesen megfeszül s a magyar virtus: a csak azért sem felszínre kerekedik, akkor már nem sajnáljuk az embert, mert veszedelmének sirját önmaga ássa és tekintélyének, kenyérkeresetének, tisztessé megélhetésének önmaga készít remegő kezekkel koporsót.

Mikor a vasutasok panaszkodni kezdtek, majd midőn sérelmeiket a sajtó útján a társadalom elé tárták, szokatlan részvét gyülemlét mindenkinek a lelkébe. Igazaikat elismertük és elismerjük most is. És mivel a gyülekezési és szervezkedési jogot szentnek tekintjük, mozgalmukat szeretetteljes figyelemmel kísértük. Amde, midőn államok prokla-

málva az államban tizenhatszáz millió embernek akaratát akarják alárendelni kosztjuk szellemének, mikor barcélbe állanak az állammal, mely nekik ha nem is fényes, de tisztas megélhetést ad, midőn közülök igen sokan nagyon kevés iskolai képzettséggel sokkal jobban vannak javadalmazva, mint az egyetemet végzett közigazgatási tisztviselők: kénytelenek vagyunk kimondani, hogy hurfesztésüknek nincs meg a jogosultsága. Ennek tulajdonítsák a vasuti munkásszűntetők azt, hogy a budapesti sajtó, mely a kritikus pillanatig az ő részükön volt, az anárkiához hasonló törekvést már nem dicsérte, hanem előbb szeliden, azután kemény szavakkal követelte a munkásszűntetőköt, hogy szűnjenek meg rombolni az állami érdekeket és a nagy közönség felzavart nyugalmaát adják vissza.

Kiszámíthatatlan károknak vált szülőhőkévé a vasutasok makacs ellenállása. Ezek és milliók érzik a megrázkódtatást. A szárnyas kerék katonái tullepték magukat a fegyverrel és azokat a fegyvereket, melyeket a bizalom kezükbe adott, az állam ellen fordították.

Hogy az állam tekintélyén nem eshetik esorba, azt vallja minden higgadtan és komolyan gondolkodó ember. — Ennek nem szabad megtörténni, mert a rendbontókkal szemben nagy és feltétlen jogosultsága van az állam én vagyok elméletnek. Mert ha valahol, úgy a vasuti szolgálatnál oly fegyvelemmel kell lenni, mely megnyugtató legyen a közönség szellem, testi és anyagi érdekeire. Nem rabszolgá fegyverem ez, hanem a munkás, önbecsérzettel bíró igazi férfiak önkéntesen, egy akaraton nyugvó, maguk jó érzésben melyet sérelmeik nyomása alatt nem volt szabad meglazítaniok. És hogy ezt tették, nem helyeselteti senki sem, aki féltékenyen őrzi a magyar állam tekintélyét és egy ország lakosainak magán, kereskedelmi és ipari érdekeit.

De tekintsünk el mindezekről. Tekintsünk el a megfenyegetett mindenféle érdektől, a mostani állapotok láttára emeljünk kalapot a *jellemszilárdság* előtt, mely derékban kész ketté törni, de nem hajlik meg, éhen vész, de kimondott határozatától nem tágít, mondom tekintsünk el mindezekről, ne nézzünk anyagi kárt, ne gondoljunk az esetleg kenyér nélkül maradó munkásszűntetők családjára, hanem felemelkedve az eszmények polcára, sirjunk a *közszabadság* romlásán. A vasutasok erőszakos dolgai hosszú, beláthatatlan időkre megbénították az egyéni szabadság terjeszkedését. Folyton panaszkodunk, hogy nincs elegendő *szabadságunk* és ami becses van ebből a kincsből, azzal visszaélünk. Látva azt a fejetlenséget ellenséges szomszédaink joggal vetik szemünkre azt, hogy nem értünk meg a szabadságra. Mert mégis csak hallatlan dolog az, hogy egy ország millió és millió lakosának ezerszázalú érdekeivel dacolni akar egy testület, melynek kitartó vagy megbénító magatartása nagy hasznára vagy kiszámíthatatlan kárára van az országnak. Kegyetlen félremagyarázása ez az eljárás az emberi szabadságnak és *sit venia verbo* — még a szabadságnál is keményebb beszámítás alá esik.

Fáj ezeket elmondani, de érezzük, hogy igazunk van és a *közvélemény* mellettünk van. Hogy elégtük újságunkat a tulzók, ez nem bánt bennünket. A papír és betű elég, de az igazság megmarad és biztosítva van élete a jogrendet

védő emberek gondolkozásában, érzésében és ítélkezésében.

Talán még nem késő a munkát felvenni és a rendbe beilleszkedni, mert a vihar nemesak az ellenkezőt, de az ártatlant is sújthatja.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 25.

A háznak külső képe csupa élet, mozgalom. A hatalmas épületnek tágas terét népsokadalom lepi el. Bent a házban nagy a mozgolódás. Az ellenzék csapatostul vonul fel, majd a kormánypártiak jönnek. Vázsonyi Vilmos is megjelent. Minden oldalról szívesen üdvözlök, és elismerik róla, hogy nagyrésze volt benne, hogy a tizenhárom bizottság kiadta a jelszót a munkába való visszatérésre. Kézről-kézre adják a sztrájkbizottsági proklamációt, mellyel a sztrájk befejezéshez jutott. Tíz óra volt, amikor híre futott, hogy az ellenzék zárt ülést kér. A folyosó hullámzik. Arról beszélnek szelvényben, hogy a házat elnapolják. Tisza István gróf jelent meg, vele a kormány többi tagja. Az ellenzék gyűjti az aláírássokat a zárt ülésre. A képviselők a terembe özönlének ezután. Tizenegyedfél óra volt, amikor az ülést megnyitották. A teremben izgalom uralkodott. Mindenki megfeszített figyelemmel várta a történéseket. A kormány tagjai valamennyien jelen voltak. Karzat is, a terem hajója is rendkívül népes.

Perczel Dezső elnök az ülést megnyitotta. A jegyzőkönyv hitelesítése után a miniszterelnök szólásra emelkedett fel.

Tisza István gróf királyi kéziratot nyújt át felolvasás céljából. (Nagy zaj a baloldalon.) Felkiáltások a baloldarról. Mehetünk haza!

Daróczy Aladár felolvassa a királyi kéziratot, a melyből az tűnt ki, hogy a király a mostan folyó ülészakot berekesztette, Felkiáltások balról: Hát hol az elnapolás?

Elnök: Az ülészakot be van rekesztve. Előterjesztem jelentésemet az elmúlt ülészakról.

Polonyi Géza: Zárt ülést kérünk.

Elnök: Nem lehet! Az ülészakot be van rekesztve és most más teendője nincs a háznak, minthogy a mai ülés jegyzőkönyvét hitelesítse.

Ugron Gábor áll fel. (Nagy zaj a jobboldalon.) A jegyzőkönyvhöz akarok szólni. (Nagy zaj jobboldalon, Nem beszélhet!

Elnök: A jegyzőkönyvhöz beszélhet.

Ugron Gábor: Midőn a király nem intézkedett a következő ülés napirendjéről, a háznak kell intézkednie. (Helyeslés a baloldalon.)

Lengyel Zoltán emelkedett fel.

Elnök: Előbb Szivák Imre kért szót! Lengyel Zoltán: beszélni akar (Zaj a baloldalon.)

Elnök: Ha a képviselő ur engedetlenkedik, egyáltalán megvonom tőle a szót.

Szivák Imre: Kifejti, hogy az ülészak berekesztése után a háznak más teendője nincs, mint hogy a mai ülés jegyzőkönyvét hitelesítse. (Helyeslés a jobboldalon. Tiltakozás a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: (A házszabályokhoz kértem szót. Nagy zaj a jobboldalon.) A szólás joga engemet illetet elsősorban, az elnök tehát jogtalanul vonta meg tőlem a szót. Ebben támogatta a mindenre kész jobboldal. (Nagy zaj a jobboldalon.) Mentelmi jogom megsértését is beakarom jelenteni, a mihez jogom van akkor a mikor más beszél.

Elnök: Nem teheti, mert most csak a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítéséhez beszélhet. (Zaj a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: Hivatkozom a 186-ik szakaszára a házszabályoknak. A mentelmem megsértése az egész ház ügye.

Elnök: Másodszor figyelmeztetem, hogy csak a jegyzőkönyvhöz beszélhet.

Lengyel Zoltán: Én meg ezennel mentelmem megsértését jelentem be.

Elnök: Ezennel megvonom a szót a képviselő urtól. (Nagy zaj a baloldalon.)

Münich Aurél: Jelenti ki röviden, hogy a ház elnökének felfogása helyes.

Elnök: Felteszem a kérdést, elfogadja-e a ház a jegyzőkönyvet? A többség elfogadja. Az ellenzék, Apponyi gróf is ellene szavazott, Zichy Aladár és János grófok a jegyzőkönyv mellett szavaztak.

Elnök: Az ülést berekesztem. (Nagy zaj a baloldalon.) Az ülés erre az ellenzék nagy izgalmai közepette véget ért.

A közvélemény megmozdulása.

A vasuti sztrájk letörésében Tisza István miniszterelnök erélyes és az adófizető nemzet anyagi érdekeinek megvédelmzésére épített állásfoglalásán, valamint a kereskedelmi miniszter céltudatos intézkedéseinek kiváló szerepe jutott annak a hatalmas erőnek, mely a közvélemény általános és haragos megnyilatkozásából eredt. Az ország fővárosa adta meg erre az első lökést. Ugy a közönség, mint a sajtó (leszámitva a napi szenzáció garasaira épített vállalatokat), állást foglaltak a vasutasok ellen, sőt maguk az ellenzéki körök is azon az alapon ígérték meg a sztrájkolóknak a jogos követelések támogatását, hogy azonnal munkába lépnek és a szolgálati fegyelmet, melytől az ország gazdasági életének rendje és mozgalma függ, többé meg nem szegik.

Tegnap, vasárnap Debrecenben is mozgalom indult meg ily irányban. A társadalmi és közgazdasági körök élén álló tiszteletreméltó és komoly férfiak, a kereskedelmi és iparkamarának, a Cási-

nók, a kereskedők társulatának s a Kereskedelmi Csarnoknak elnökei tanácskozásra gyűltek össze s tekintettel a viszonyok még mindig tartó bizonytalanságára s az ezt kísérő izgatásra és terrorizálására, szükségesnek ítélték, hogy a közvélemény nevében szót emeljenek.

Nyilatkozatuk, melyet megállapítottak s a kormány fejéhez és a kereskedelmi miniszterhez felterjesztettek, így szól:

"Végtelen szomorúsággal és elkeseredéssel szenvedünk az ország egész közönsége és különösen a gazdasági ágakon foglalkozók tömege azt a napról-napra türelmentlenebb és károsabb állapotot, melyet a vasuti forgalom megbénulása teremtett. Az államvagyonban okozott iszonyú kár csak parányi része lehet annak, melyet az ország kereső, teherviselő és kötelességeinek tisztességes teljesítésében fáradozó népe túrni és viselni kénytelen. Gazdaságok, iparvállalatok, pénzügyi intézmények és kereskedések életfeltételeiktől elvágva, munkájokban megállítva tanácstalanul és segítség nélkül állanak s a társadalmi életnek és az iparúzó egyeseknek munkás létfeltételei az általános zavar örvényébe kerülnek.

Az alulírott gazdasági és társadalmi testületek vezető körei e szomorú viszonyokat megbeszélés tárgyává tévén, pártpolitikai különbség nélkül szükségesnek és helyesnek ítélték, hogy Nagyméltóságodhoz forduljanak. Kérik Nagyméltóságodat, hogy minden rendelkezésre álló eszközt felhasználva bölcsen és erélyesen hasson oda, hogy az erőszakosan megállított forgalom zavarai véget érjenek s a törvényes hatalmi tényezők feltétlen uralma alatt a rend és nyugalom helyreálljon.

Kérik egyszersmind Nagyméltóságodat, kezdeményezzen oly törvényhozási intézkedéseket, melyek a jövőben lehetlenné teszik a közszolgálati tér ily sajnos jelenségeit, a melyek a szociális érdekek tiszteltben tartásával szabályozván az ipari és gazdasági sztrájkokat is, ezzel együtt biztosítják a munka és vállalkozás szabadságát.

Kereskedelmi és Iparkamara. Debreceni Casinó. Kereskedelmi Társulat. Gazdasági egyesület. Kereskedelmi Csarnok.

A vasutas bizottság leszerelt.

Kiáltvány az összes vasutasokhoz.
Budapest, apr. 25.

A sztrájkbizottság szétrebontása után azonnal megkezdette működését a második bizottság, amely Szemányi Péter Pál máv. ellenőr elnöke alatt már előbb megalakult. Az első bizottság már a délelőtti folyamán átadta iratait ennek a második bizottságnak, mert tagjai elváltak arra készülve, hogy a megtorló lépéseket első sorban ő ellenük fogják megtenni.

Az új bizottság nagyon szomorú körülmények között vette át az ügyek vezetését. A szocialisták vezetőivel folytatott tanácskozások során arra a meg-

győződésre jutottak, hogy az általános munkás-sztrájk proklamálása az országot oly válságos helyzetbe sodorná, amelynek következményei beláthatatlanok. Így tehát csak egy utra léphetett a bizottság: a sztrájk beszüntetésének útjára.

Éjfél után két órakor ült össze a bizottság újabb tanácskozásra, amely hajnali négy óráig tartott. Nagy fontosságú volt ez a tanácskozás. Ezen határozták el, hogy a vasuti sztrájkot beszüntetik és fölhívják a vasutasokat, hogy kezdjék meg haladéktalanul a munkát.

A felkelő nép fénye már elhomályosította a lámpavilágot amikor végre pontban négy órakor véget ért a tanácskozás és Vázsonyi megjelent az újságírók között. Elmondotta, hogy a tanácskozás, amelyen résztvett Turchányi Pál, az első bizottság tagja is arra a megállapodásra jutottak, hogy az egyedüli helyes megoldás most már csak a leszerelés lehet, amelynek proklamálását a bizottság el is határozta. Azután fölolvasta az alább következő jegyzőkönyvet, amely elmondja a tanácskozás lefolyását és magában foglalja a vasutasokhoz intézendő proklamáció szövegét is . . .

Néhány óra múlva már falragaszok hirdetik a vasuti sztrájk befejezését, a hír a villám szárnyain fogja beszégetni az országot, hogy mindenha, a hova elhat, életre ébreszse az ország megaludt vérkeringését . . .

Proklamálják a leszerelést.

Az az irat, amely a vasuti sztrájk bejelentését jelenti, szószerint így hangzik:

Jegyzőkönyv,

felvétel a vasutasok második 13-as bizottságának a demokrata körben 1904. április 25-én hajnali két órakor tartott gyűlésén.

Jelenlevők az alulírottak.

Elnök: Szemányi Péter Pál ellenőr.

Jegyző: Veress Sándor ellenőr.

A tanácskozás vezetője, az erre felkért, dr. Vázsonyi Vilmos, orsz. képviselő.

Elnök előadja, hogy az első 13-as bizottság ellen elfogadási parancsot bocsátottak ki és így lehetlenné tették, hogy a mozgalmat tovább vezethessék. Felkéri dr. Vázsonyi Vilmost, hogy a súlyos helyzetben támogassa tanácsával a második 13-as bizottságot, amely előzetes határozat alapján teljhatalommal az első bizottság helyére lépett.

Dr. Vázsonyi Vilmos előadja, hogy a parlament összes ellenzéki pártján ahhoz köttették a támogatásukat és a vasutasok kivánságainak biztosítását, hogy a vasutasok visszatérnek a munkáikhoz. Ha tehát a sztrájk tovább tart, esetleg elveszithetik a vasutasok még az ellenzéki pártok irásban megadott garanciáját is.

A béke műve a miatt hiusult meg, mert a kormány a teljes amnesztiára vonatkozó ígértét huszonnégy óra után többé állani nem akarta, minthogy azonban a követelések első pontjára nézve: "Kormánygarancia az iránt, hogy a mozgalomból és a munkabeszüntetéséből kifolyólag senkit sem érhet bántódás, üldözés, büntetés, nyugdíjazás és áthelyelés" az összes ellenzéki pártok egy-

telmően megígérték, hogy azt teljes erővel támogatni fogják." Méltán elvárható, hogy mindent elfognak követni, hogy ígértüket tényleg be is válthassák és a kormányt a bosszúállás művében megállítsák.

Nincs ugyan kétség az iránt, hogy a mozgalom még tovább volna vihető, de ez a haza mérhetetlen kárait fokozná csupán, anélkül, hogy a mozgalom sikerét végleg biztosítaná. Nem lehet a vasutasok célja, hogy az ellenük alkalmazott hihetetlen és rettenetes kényszereszközök miatt támadt keserűség dacára a bosszu által vezetessék magukat. Legyenek e súlyos helyzetben hazafiasabnak és bölcsőbbek, mint a kormány, amely kiesinyes makacssággal az őzmutató járásához kötötte feltételeit.

Ehez hozzáteszi még, hogy a munka feltételének esetén az ellenzéki pártkörök fölszabadulnak minden akcióképességüket lenyűgöző méltatlan gyanúsítás alól és a vasutasok öt pontba foglalt követeléseit erőteljesen támogathatják, a nélkül, hogy igaztalanul azzal valódkassák őket, hogy e támogatással a vasutasokat munkaszüntetésre bátorítanak.

Mentsük meg azt, ami megmenthető és proklamáljuk a munkaszünetelés befejezését.

A bizottság beható tanácskozás után a következő határozatot hozta, a melyet falragaszokon, mint felhívást is közzé fog tenni:

Vasutasok, testvérek!

Mozgalmunk részesei ellen rettenetes kényszereszközöket alkalmaztak. Első 13-as bizottságunkat fogságba vetették, békés együtt maradásunkat lehetlenné tették. A katonai fegyelem erejével szorították munkára kartársaink egyrészét.

Lelkünkben tovább érezzük fogadalmunk erkölcsi erejét, de nem rajtunk mulik, hogy azt külsőleg érvényesíteni képesek nem vagyunk.

Az összes ellenzéki pártok irásban megígérték, hogy kivánságainkat teljes erővel támogatni fogják, de ezt a garanciájukat a munka újrafelvételéhez köttették. Mi bizunk ez ígértetek komolyságában és bizton reméljük, hogy az ellenzéki pártjai igazságo ügyünket elhagyni nem fogják.

Öszinte hálával fogadjuk az ellenzéki pártoknak irántunk tanusított jóindulatát. Ezt viszonzni akarjuk azzal, hogy kivánságuk szeriat kartársainkat arra, hogy szölitjuk föl: térjenek vissza munkájukhoz.

Mozgalmunk ugyan még tovább volna vihető és még nagyobb lángra gyulhatna az ellenünk alkalmazott kényszereszközök által támasztott keserűség miatt. De átérezve felelősségünket, mi nem vezéreltetjük magunkat a bosszu érzése által és súlyosn megpróbált házánkat további, és talán végzetes rázkódásunknak ki tenni nem akarjuk.

Vasutasok! Testvérek!

Térjetez tehát vissza nyomban munkátokhoz.

Az igazságos Isten örkdjék fölötünk!

Bizzunk a jobb jövőben és ügyünk diadalmában!

A második 13-as bizottság nevében:
Kelt Budapesten, 1904. április hó 25.
Szemányi Péter Pál s. k. Veres Pál s. k.
elnök. jegyző.

Turcsányi Pál s. k.
az első 13-as bizottság tagja.
Dr. Vázsonyi Vilmos s. k.
mint a tanácskozás vezetője.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Tanácsülés.** Ma délelőtt 9 órakor rendes tanácsülés lesz, amennyiben ez tegnapi az országos vásárra való tekintetből elmaradt. Az ülésen fontos folyó ügyek lesznek megvitatva.

× **A nyugdíjbizottság ülése.** A városi nyugdíjellenőrző bizottság ma délután 3 órakor a városház nagytermében ülést tart néhány elbocsátott rendőr nyugdíjazása ügyében.

Kamara — sztrájk — testület.

A debreceni sztrájkról és az ipartestületi gyűlésről a fővárosi lapok tudósítással elárasztottak. E tudósításokban következő gyilkos szándéku sorok foglaltatnak.

„Ipartestületek rendkívüli gyűlést tartottak, elhatározták, hogy feljelentést tesznek a kamara ellen, mert annak nem-törődőmsége is oka az ügy elmérgesedésének. A kamara titkára Budapesten tartózkodik, ami nagy hátránya a békés lebonyolításnak.”

Szávay titkár az illető lapokban ehhez következő megjegyzéseket tette közzé:

„Nagy szomorúsággal tölt el mindenkit a hír, hogy Debrecenben a vasutasok sztrájkja a kefégyári munkások mármár kialvó sztrájkmozgalmát új lángra lobbantotta, sőt hogy a sztrájkhoz más nagy állami vállalatok és iparágak is csatlakoztak, úgy hogy állítólag 10.000 ember áll immár sztrájkban. Az az állítás azonban, hogy ennek a kamara magatartása az oka, könnyen megítélhetőleg olyan, melyek semmi alapja sincs, tehát más háttérbe lehet. Területének sztrájkmozgalmait egyik kamara sem befolyásolhatja, azoknak okai sokkal mélyebb természetűek, sem hogy a kereskedelem igazgatási szervek azokat elérhetnék. Nem is hivatottak beavatkozni, mert törvény jelöli meg illetékes fórumukat és a sztrájkmozgalmak sokkal kényesebb természetűek, hogysem kialakulásukat idegen beavatkozás zavarhassa. Az erre irányuló állításnak alapja tehát tudatlanság, vagy tudatos ártás, valószínűleg mindkettő. Ebből ítélhető meg egyszersmind annak a másik groteszk állításnak értéke és karaktere is, hogy az ipartestület „felgyelmi feljelentést” tesz a kamara ellen. A debreceni ipartestület haragja más alapon nyugszik. A testület nagyon szerette, magasztalta a kamarát 1904. március 17-ikéig. E napon a testületi jegyző megbukott a segédtitkár választáson. Attól fogva a vezetőség nagyon rosznak találja a kamarát. Ha tőle függne, be is szüntetné és a földre vezetett iparosok köpenyegé mögül lövöldöz reá. Ugy most, mint a jövőben bizonyos elnézéssel és humorral kell tehát fogadni az innen eredő mérgeledéseket.

Végül ama panasza nézve, hogy a kamara titkára Budapesten tartózkodik, pedig otthon talán egymaga megfékezhetné 10.000 munkás sztrájkját, csak annyit, hogy egyrészt sokkal szerényebben ítél meg erőmet, másrészt mostanában sokkal többen tartózkodunk Budapesten, mint ahányan óhajtanánk, de míg egy automobilért 500, egy Ceglédig hajtó fuvarért 130 koronát kérnek, meg kell továbbra is gondolnunk, hogy budapesti tartózkodásunkat megszakítsuk.

Ami a helyi nyiltterezéseket s egyéb szellemeskedő vagy mocskolódó hirlapi nyelveléseket illeti, azokra természetesen semmi válaszom nincs.

H I R E K.

Nyilatkozat.

A *Debrecen* című lap hétfői számában a színházi pályázatról szóló megjegyzései közt ezt írja:

A három pályázó igazgató közül ugyanis csupán Nádasy Józsefnél lehet szó egy, ezidő szerint szerződés nélkül álló koloratur énekesnő szerződötetéséről, akinek pedig szerződötetése nagyon közeli érdeklő a Szabadság felelős szerkesztőjét.

A *Debrecen* című lap téved.

Az én feleségem nem áll szerződés nélkül és egyáltalán nem szorul semmiféle színigazgató szerződésére, mert a szinpadtól teljesen visszavonult.

Az én feleségem nevét tehát a *Debrecen* című lapnak többé nincs joga emlegetni.

Debrecen, 1904. április 25.

Rudnyánszky Gyula.

* **Berger Andor dr. tb. főügyész.** *Domahidy Elemér* főispán dr. *Berger Andor* ügyvédet, a debreceni társadalom egyik kiváló egyéniségét tb. városi tiszti főügyésszé nevezte ki.

* **Csokonai dalünnepély.** A debreceni dalegylet és a Csokonai-kör ez évi ápril 28-án csütörtökön az Arany-Bika dísztermében Mácsay Sándor dalegyleti karnagy vezetése, Kardos Albert dr. a Csokonai-kör titkárának, az előadandó darabokat ismertető felolvasása, Szücs Margit urhölgy szavalása, Nagy András ur szólóéneke, Rácz Károly és zenekara közreműködése s Csokonai-relikviák bemutatása mellett csokonai dalünnepélyt tart. Kezdeté pontban fél 9 órakor. Helyárak: páholy 6 kor. földszinti ülőhely 2 kor. Ülőhely 1 kor. A Debreceni Dalegylet és Csokonai-kör alapító és pártoló tagjai — tagsági igazolványuk felmutatása mellett — a helyárak felét fizetik. Páholyjegyek előre válthatók: Borsos Kata díszműáru ületében. A Csokonai városában nagyon sokak előtt ismeretlen, megbecsülhetetlen értékkel bíró Csokonai-relikviákat is kiállítják. A dalegylet Hatalapja javára tett felülkötéseket köszönettel fogadja és hirlapilag nyugtázza a rendezőség.

A dalestély műsora a következő: 1. Nyitány, Csokonai-dalokból. Előadja Rácz Károly és zenekara.

2. Csokonai dalköltészetét s a Csokonai-dallamok keletkezését ismertető felolvasás dr. Kardos Alberttől.

3. Tihanyi eső, Csokonaitól. Férfikarra írta Mácsay Sándor. Előadja a dalegylet.

4. Tartózkodó kérelem, Csokonaitól. Férfikarra írta Mácsay Sándor. Előadja a dalegylet.

5. A szerelem tilalma, Csokonaitól. Férfikarra írta Mácsay Sándor. Előadja a dalegylet.

6. Költemény, Csokonaitól. Szavalja Szücs Margit urhölgy.

7. Esküvés, Csokonaitól. Férfikarra írta: Mácsay Sándor. Előadja a dalegylet.

8. Eredeti Csokonai-melódiák, Horváth Ádámtól (XVIII-ik század). Éneklő Nagy András.

9. A esikőbőrös kulacshoz, Csokonaitól. Férfikarra írta Mácsay Sándor. Előadja a dalegylet.

10. Miért ne innánk? Csokonaitól. Férfikarra írta Mácsay Sándor. Előadja a dalegylet.

11. A reményhez, Csokonaitól. Férfikarra írta Mácsay Sándor. Előadja a dalegylet.

* **Átalános munkaszünetek** az olaj-ütőben a tegnapi napon is a legesendesebben viselkedtek, mindazonáltal kivézenyelték egy szakasz katonaságot, hogy az olajütő mellett elvonuló két sinpárt az esetleges rombolásoktól megóvják. — Azonban erre, mint mondtuk is, nem igen lesz szükség. — Miat hirlük a munkaszünetű sütők ma reggel munkába állanak, erre nézve előbb szaktanácsot tartanak. Abból tehát egy betüsem igaz, hogy Debrecenben szünetel a munka és 20.000 ember tanyázik az Olajütőben. A munkások nem szeretik a bolondgombát

* **Eljegyzés.** A következő eljegyzési hiradást vettük: Tudatjuk, hogy **Margit** leányunk folyó hó 10-ikén tartotta eljegyzését Szebenyei József, hirlapiró ural. Szombathy János és neje. Debrecen, 1904. április hava. Tudatom, hogy folyó hó 10-én tartottam eljegyzésemet Szombathy Margit kisasszonnyal Debrecenben. Szebenyei József. Budapest, 1904. április hava.

* **Véres harc a rendőrökkel** cím alatt megirtuk tegnapi rendkívüli kiadásunkban, a vásár vasárnapján lefolyt nagy verekedést. Ehhez még csak annyit kívánunk helyreigazításképen fűzni, hogy Fehér Mihály rendőrbiztos volt az, ki katonai segély igénybevételével a verekedést elfojtotta.

* **A tizedik gyógyszerár.** Ez idő szerint kilenc gyógyszerár van Debrecenben is ennek dacára szakadatlanul ostromolják a minisztériumot egy tizedik felállításának kérésével. Öszintén szólva teljesen elég kilenc gyógyszerár városunkban és mi azt hisszük, hogy egyhamar nem is születik meg a tizedik. A napokban is érkezett egy kérvény a belügyminisztérium utján a városi tanácshoz, mely a vasuti állomás közelében a *Petőfi* téren óhajt gyógyszerárt nyitni.

* **Csodadoktor.** Fazekas Mihály, városunkban már ismert csodadoktor, ki pár évvel ezelőtt itt működött, ismét felütötte tanyáját Debrecenben, de a rendőrfőkapitányság erről tudomást szerezvén, azonnal intézkedett.

* **Halálozások.** Debrecen halottai az elmúlt vasárnapon és hétfőn a következők voltak: özv. Gulyás Gáborné szül. Bujdosó Erzsébet ev. ref. 68 éves; Szabó Eszter ev. ref. 9 éves, Gebei Margit ev. ref. 18 éves, Harsányi Gáborné szül. Szendrei Róza ev. ref. 34 éves, Grevár István Gyula ág. ev. 8 éves, Szabó Margit ev. ref. 4 hónapos, Pintér Róza ev. ref. 2 hónapos, özv. Márton Jánosné ev. ref. 87 éves.

* **Engedély.** Kovács Péter sertésszállító Végh Gyula főkapitánytól engedélyt kapott, hogy sertésvész miatt körülzárolt területéről 240 drb. sertést Kőbányára szállíthasson.

* **Dögvészes gödrök.** Tegnap délután jelentették a főkapitányi hivatalban, hogy Apafája mellett elszórtan levő gödrök oly büzt árasztanak, hogy a közelben gyakorlatozó katonák közül többen súlyosan megbetegedtek. A főkapitány azonnal intézkedett, hogy ezek az undorító gödrök betömessenek.

* **Talált tárgyak.** Egy ezüst óralánc és egy arany fülbevalót találtak pénztárcával együtt, mely tárgyakat tulajdonosuk kérdő igazolás mellett Jeney rendőrkapitánytól a bűnügyi osztály főnökétől átvehet. F. hó 22-én pedig egy női nagy kendő találtatott, mely a mezőrendőrkapitányságnál vehető át.

Hidegvizgyógyintézet megnyitása a Nagyerdői fürdő és vizgyógytelepen Május 1-én. Ertekezhetni dr. Balkányi Ede orvos, tulajdonosnál Csapó-utca 4. vagy az intézetben.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészet és fényképnagy-tácsi műterme Piac-utca 44 dr. Ujjalussy-ház Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatkában.

x **Használja a híres Hajdusági bajszpedrót.** Egy doboz 50 fill. Kapható. Debrecen Tóth Béla és Dr. Rothschnk V Emil utóda gyógyszeráráiban.

Ma este az **Arany Bika** kávéházban **Rácz Károly zenekara** játszik.

Az orosz-japán háború.

Az oroszok és japánok között dúló háború eseményei egészen háttérbe vonultak a mi országos érdekű vasuti kérdésünk mellett. De a végkibontakozás percében ismét feljük fordul a figyelem, hogy azt kísérelje újra lázas érdeklődéssel.

Mi is adjuk háborúra vonatkozó távirati híradásainkat:

Port-Arthur, ápr. 25. A Daily News hadi tudósítójától bérelt és felszerelt hajót Port-Arthur előtt feltartóztatták és azonnal visszaküldték a nyílt tengerre. Az erősség környékén minden nyugodt.

Blagovjesczenszk, ápr. 25. Az Amuron Khabarovszk mellett jégzajlás van. Az Uszuri és Zugari felső folyásunkban jégmentesek.

Szöul, ápr. 25. A japán harevonai Jonganphótól 30 mértföldnyire terjed a Jalu folyam mentén tíz mértföldnyire Vicsu felettig. Az oroszok legerősebb pontja Santuns mellett van. A Tigrismagaslat ennek a kulcsa. Több sziget ezek közül egyik Vicsu felett, kettő pedig Vicsu alatt, környíti a támadást, mert a tűzérősségnek támaszpontot nyújtanak a folyó fedezésére és átlépésére. A japánok csapatokat szállítanak partra Jöcsongben, Jonganphó alatt erősítések. A Jalu északi részén lévő mezei lakosság barmot és élelmiszereket ad el az oroszoknak. Több koreai tisztet, kik annak a gyanúja alatt állanak, hogy az oroszoknak kémül szolgáltak, letartóztatták.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Ápr. 26. Kedd: **Hajduk hadnagya** daljáték.

Ápr. 28. Szerda **Hajduk hadnagya** daljáték.

Ápr. 48. Csütörtök **Hajduk hadnagya**, daljáték.

Ápr. 20. Péntek **Utazás az özvegység felé**, vigjáték.

Ápr. 30. Szombat ugyanaz.
Május 1 vasárnap d. u. Bob herceg, este **Utazás az özvegység felé.**

Pályázat a színházra.

ápr. 26.

A debreceni színházra a hirdetett pályázat határidejéig, április 23. d. u. 5 óráig hárman adták be kérvényüket:

1. **Makó Lajos**, a debreceni városi színház igazgatója.

2. **Zilahy Gyula**, az aradi nemzeti színház igazgatója és

3. **Nádasy József**, a pécsi nemzeti színház igazgatója.

A pályázók kérvényeit a színházi bizottság vizsgálja meg, mely véleményes jelentést terjeszt a városi tanács elé. A városi tanács aztán a nyiregyházi és m. szigeti küldöttek meghallgatásával eldönti a kérdést: kivel köti meg a színház bérletére hirdetett szerződést.

A tanácsnak jogában áll akár mind a három kérvényt mellőzni és más ajánlatot is figyelembe venni.

Izléstelen dolog lenne a pályázat eldöntése előtt a sajtóban egyik mellett vagy a másik ellen állást foglalni. Becsülnünk kell annyira a színházi bizottság komolyságát, a debreceni színészet sorsa, jövője iránt való őszinte, önzetlen szeretetét, hogy kétségtelenül jól megfontolandó javaslatának fogadatlan beleszólással elébe ne vágjunk.

A városi tanács pártatlan ítéletében sincs okunk kételkedni. Tudjuk, hogy a tanács csak az ügyet tartja szem előtt és határozni csupán a város közönségének, Debrecen színészetének érdekei szerint fog.

Mi tehát a sajtó hivatása körén kívül állónak valljuk a pályázók személyi kisebbitését vagy magasztalását.

Megvárjuk a tanács döntését és majd arról mondunk szabad bírálatot.

Am ez az elvi álláspontunk nem zárja ki, hogy sajnálkozásunkat ki ne fejezzük **Komjáthy** Jánosnak a pályázók sorából való elmaradása felett.

Makó Lajos igazgatói működését közvetlen tapasztalásból ismerjük. De most igazgatói működésének semmiféle nyilvánulása nem áll bírálói tisztünk előtt. Tehát minden megjegyzéstől tartózkodunk. Csupán azt említjük meg, hogy **Makó Lajos** mint halljuk, meghívást kap a szegedi színház bérletére s minden valószínűség szerint szivesebben megy Szegedre, mintsem Debrecenben még további hét évig működjen.

Zilahy Gyula és **Nádasy József** eddigi színigazgatói munkálkodását ezáltal nem tehetjük bírálat tárgyává.

De nem látunk rá okot, hogy nyíltan kifejezést ne adjunk azok felett való örömmünknek, a miket **Nádasy József** eddigi működéséről, különösen pedig pályázati kérvénye tartalmáról és külön benyújtott ajánlatáról hallottunk.

Nádasy József debreceni származású fiatal ember, a kit a szerencse valószínűséggel tenyerén hordoz, **Tiszay Dezső** halála után (akinek **Nádasy** titkára volt) a kényes és fejlett izlésű pécsi közönség rábízta a színház művezetését **Nádasy József**re, a ki két év alatt mint művezető oly művészi eredményeket, oly értékes sikereket ért el, hogy Pécs városa a pályázaton **Komjáthy** Jánossal és **Somogyi Károly**lyal, két ilyen nagy nevű kitűnő igazgatóval szemben **Nádasy**nak adta ki a pécsi nemzeti színházat. Egyéniségéről, pártatlan áldozatkészségéről, művészi törekvéseiről, megbízhatóságáról a városok, a színházi bizottságok, a bérlők, a színház bajárók, színészek és hatóságok az igaz becsülés melegségével szólnak.

Pályázati kérvényben is úgy látszik ez a szellem uralkodik. Azt akarja, hogy a színházi bizottság irányíthassa, előmozdithassa, fejleszthesse színművészetünk. Ezért évenként mintegy **négyezer** koronát bocsát a színházi bizottság rendelkezésére, hogy eredeti népszínműt, Debrecen multjából vett tárgyú látványosságot, egy-egy művészi törekvésű színészt jutalmazzon és más művészeti célokat gyámolítson.

Külön ajánlatában pedig a színház nézőterének fényes és gyakorlati értékű újjáépítési tervét terjeszti elő. Ebben az ajánlatában a debreceni színház két régi nagy baján kíván segíteni, hogy a közönség érdekét szolgálhassa és jogos igényeit kielégíthesse. — **Kérvés** a páholy, az előkelő művelt közönség nem juthat páholybérlethez; továbbá a karzati közönség ugyszólván semmit se lát. Ezekben a főbajokon segít a minden hiányt megszüntető, valóban művészi becsü terv, melyet **Bálint** és **Jámbor** országos nevű jeles műépítészek a színház új nézőteréről kidolgoztak.

Bizonyára **Zilahy Gyula** sem farkar és néma pályázati kérvényében és alighanem szintén mindent elkövet, hogy a színház az övé legyen. Ez már a pályázók közös vonása. És egyforma ősi joga.

Mi csak megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy a városi tanácsnak oly ajánlatok közül lesz módja választani, melyek mindegyike figyelembe vehető. E szerint reményünk lehet arra, hogy ezuttal igazán a debreceni közönség és a debreceni színészet ügye lesz a nyertes. Ebbe a kérdésbe pedig az illetékes tényezők akarata s a valódi közvélemény követelése semmiféle avatatlan, személyes élű beleköttyanásokat meg nem engedhet.

TAVIRATOK

Á főrendi ház ülése.

Budapest, ápr. 25. A főrendiház ma délután ülést tartott. Az ülésen fölolvasták a királyi kéziratot, amelylyel a képviselő ház ülészakát berekesztették.

Fenyő Sándor köröztetése.

Budapest, ápr. 25. Fenyő Sándort az Egyetértés főszerkesztőjét a tegnapi elkövetett szemérem elleni kihágás vétsége miatt a budapesti kir. ügyészsége vád alá helyezte és ma megidézta. De nem jelent meg és sehohsem találta. Ha estig nem jelentkezik, körözlevelet adnak ki ellene.

A képviselőház elnöke a hírlapírók megkeresése folytán megvonta tőle a Házba való belépőjegyet. Hir szerint Fenyő Sándor beszélni óhajtott a miniszterelnökkel aki nem fogadta.

Az élesdi verengzés részletei.

Nagyvárad, ápr. 25. Hivatalosan jelentik, hogy a katonaság és a csendőrség kirendelése a függetlenségi párt kérésére történt, mert a párt attól tartott, hogy a szocialisták szervezkedése a gyűlést zavarja és a függetlenségi pártiakat megfogják támadni.

Törvénykezés.

§ A fősztolgabiró elégtétele. Ismét elégtételt kapott Ferenczy Elek nyugalmazott fősztolgabiró. A kir. törvényszék felebbviteli tanácsa ugyanis Kovács Kohn Károly fősztolgabirói irnokot azért, mivel főnökének egy magánlevelét eltulajdonította, 4 napi fogházra és 80 kor. pénzbüntetésre ítélte.

m.

Nyílt-tér. *)

Óvakodjanak háziasszonyok egészségveszélyes bádorgzománcdedényektől.

Debrecen szab. kir. mezőgazdasági vegykeresleti állomás, Debrecen, Pallag, 1904, III. 130 és 131 szám. Minta: Zománcos edények. Jelzés: gyári jel (mindkettő) Rakottay és Társai Losoncon. — Beérkezés 1904. március 19. Jegyzet: 130 sz. alatti edény kívül világos kékre, 131 sz. alatti sötétkékre van zománcozva, mindkét edény belső felülete fehér zománcal ellátva.

4 százalékkal ecetsavat kifőzve az oldat tartalmaz: 130. sz. 131. sz. Az állomás vezetője: O mot (P. b.) Dr. Széll Rezet (C. u.) Antimont erős reaktis. Vasat (F. e.) Alumíniumot (A. l.) elég erős nyom Cromot (C. B.) Mangant (Z. u.) nyom Zinket (Z. u.).

Budapest székes fővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézete 1904. évi 327. sz. Tisztelettel értesitem, hogy Rakottay és társai losonci jelzésű (másfél literes, 17 cm. átmérőjű) mázas főző edényt az előirt módon négyszázalékos ecettel főzve, az ecet kénhidrogénnel narancsvörös csapadékot ad, amely Antimonsulfidnak bizonyult. *Minthogy az antimon az egészségre ártalmas, a vizsgált edény már a 36652—899. sz. belügyminiszteri rendelet 6. §-a lényegébe ütközőnek tekintendő.*

Budapest, 1904. január 21 én. L. S. Ballin s. k. igazgató. Az edény az alján levő Rakottayai és Társai Losonc jelen könnyen felismerhető.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, görcs, és más ideges állapotba szenved, kérjen iratott, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattya gyógyszerár** által Frankfurt. Majnan

és hólyag óvó különleges ségek, valódi francia és amerikai gyártmány eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Feltétlenül biztos!

Árak korona értékben

Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12,

Bout-americans, tucatonként 6

8, 10. Női óvszer, „Pessarium oc-

sivum“ Mensinga tanár szerinti or-

vosi rendeletre adatik ki. Ára

—5 korona. Valódi francia óvó biz-

tonsági szivacsok (safety spenges)

ára tucatonként 6—12 korona.

Uj! Autó vagina **Uj!**

apray! a legbiz-

tosabb és legkényelmesebb női

különlegesség. Sok ezer orvosi

elismerő nyilatkozat! Ára kor 15,

Diana-öv (havibaj-kötő.) Has-

kötők. Gummi görcser-naranyák

fecskendők, irrigátorok, bibest!

Fontos

és: és kir. szab. szagtalan szebaürszékek

Fontos! stb a legolcsóbb árak

mellett.

Figyelemre méltó!! Legújabb cs. és kir.

szab. Keleti féle! sérvkötő, pneumatikus

gumminyomlappal a legtekélyesebb ezen

nemben.

Legújabb, körül belül 3000 illusztrációval

ellátott, kimerítő árjegyzéket zár ber-

tekben, tiokta tás mellett küld.

Keleti J. orvos-sebészeti mű és

kötszer-gyár Alapítva

1878.

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

A hirdetésre hivatkozók gumiáru

rendeléseknél 20 százalék árkedvezmény-

ben részesülnek.

A legjobb arcz-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Kitünő toillet szappanok a

Epe-szappan.

o kenőcs használatához o

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpora

háromszinben, fehér, rózsza és crème

1 dobozára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájvi.

Kapható: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits**

István, **Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László,**

Balázs **Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jéna**

urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerárába

Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárában.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplombazár

**Óriási raktár
szőnyegekben!**

függöny, ágy és asztalterítő

butorszővelek

Linoleum

Olcsó árak!

Uj!

hidro-elektro mechanó.
therapeutikus intézet.
Hideg, meleg fürdők.
Massage, nap ürdők
gyógygymantika.

Rohitsi-Sauerbrunn

— steirmark —

Vasut. posta, sürgöny, ingyen árjegyzék.

Ponpás fekvés, kitünő levegő, élénk társaság.

Kapható: Hoffmann Józsefnél Budapest Budapest, Báthory u. 8

Híres gyógyhely

gyomor, máj, vesekö-
vesség, czukor baj,
köszvény, katarr ellen
mint csak Marienbad
vagy Karlsbad.

**2000 darab
nemes rózsátó**
válogatott fajokban, cserepekben ne-
velt, kapható kertészeti telepemen,
Miklós-utca végén, kefégyár

Virágüzletben levágott és cse-
repes virágok, virágmunkák — izlése-
sen összeállítva, jutányos árban kap

Janátka Alajos

mü kertésznél.

DEBRECEN, Piac-utca 59. szám.

**Tavaszi és nyári
idény**

1904.

Valódi brünni szövetek
Egyvágás 3-10 méter K. 7-8-10-jó
hosszu, teljes férfi K. 12-14.-jobb
öltözet, (felsőrokk nad- K. 16.-18.-finom
rág, mellény)

— ára: K. 21.-igen finom
Valódi gyapju szövet.
Egy fekete salon öltözet K. 20.- ugy felöltök
turistaruhák, stb. gyáriárakban küld:

Siegel-Imhoz, Brünn

Arjegyzék ingyen. — Ha privát egyé-
nek a cégtől rendelnek, nagy előny
ben részesülnek.

Tavaszi és nyári újdonságok.

Kardos László üzletében

Debrecen Kossuth utca 9. Az üzlet
jóhírnevéhez méltó minőségű izléses
és szintartó nőruha mosó kelmék és
pedig: **Kartonok, Satinok, Le-
vantinok, Ajáurok, Battistok
Duchessek, fehér, Pique és
selyem szövetek, Zellrek.**

Bolthelyiség,

azonnal kiadó!

Kossuth-utca 15. sz.

szemben a gyógyszerházzal

Ugyanott értekezhetni.

Csász. és kir.

udvari szállító

Fernolend

A világon legjobblábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és feke bőr-
nemek részére, mely kiváló szép fényt és tartósság ad a bőrnek. Elhasznált pe-
cesés, sárga vagy barnabőrnek **Lyosin** egészen új fényt ad.

alapított 1832. Gyári raktár Budapest V. Lipót-körút 24. (Briefadresse Wien III
für Wasche kaufen Sien nur Brunnenseife. Mindenütt kapható

Fennáll: 132 év óta.	Dr. Rótschnek V. Emil utóda GRÓSZ NAGY FERENCZ "Gyógyszertára az Arany egyszarvu,"-hoz	Alapított: 1772. évben.
DEBRECENBEN, (Czegléd-) Kossuth-utca 8-ik szám alatt, a színház mellett.		

A jánlja első kézből gyári raktárát bel- és külföldi, valamint saját készítésű

Gyógyszer-különlegességeknek;

Fogporok s pépek.
Fogcseppek s — ragaszok.
Szájvizek — lapdacsok.
Szemvizek (Römerhaus — Lebois).
Mellszörpök — Csukamáj olajok.
Gyermek-tápszerek.
Gyomortisztító lapdacsok.

Bőr és
nemi-
gyógy-
szerek
külön.

Czukorkák köhögéssől.
Gyomorerősítők — Gyógyborok. Diéssencia.
Fülfájás ellen — Sósorszeszek.
Seb- és tyukszempaszok.
Fagy kenők — Kőszvénygyógyszerek
Hivatalos köt. zerek.
Vérképző vaskészítmények.

Illat- és szépítő szereknek:

Aré és kézcrémek.
Aré-és hajporok.
Hajkenők és növesztők — festők.
Mosdó- és szeplovizok.
Glycerin-készítmények.
Fáy Flóra-féle arékrém és szappan.

Legjobbakk!

Illatos olajok és pomádék.
Gyógy- és pipere szappanok (Szeplőszappanok).
Parfüme-illatszerek.
Füztölők: illatos és gyógyszeres.
Vazelin készítmények.
Hajdusági bajuszpedró.

Hasonszenvi gyógyszereknek.

Anyafestmények.
Higitások.
Dörzsölések.
Golyócskák.

Homöo-
pathia.

Egyes adagokban.
Berendezett szekrényekben.
Házi- vagy utiszükségletre.
Újra felszerelések és megtöltések.

stb. naponta felmerülő gyógyszerészeti újdonságoknak.

JEGYZET. Mintán minden készítmények u. n. "Speciálítások", közvetlen a készítőktől — tehát „valódi minőségben” tar-
tanak — azok talán másfelé előfordulható olcsóbb ajánatokkal sem árban, sem minőségben párhuzamba nem tehető

Vidéki megrendelések postafordultával megküldetnek

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.